

ara fa cent anys

Quart Trimestre de 1897

ADMINISTRACIÓ

Durant els primers dies del mes d'octubre continuà el ball de càrrecs del qual ja vam ser testimonis durant el trimestre anterior, encara que no amb la mateixa intensitat i amb uns motius ben diferents. Primerament, el 6 d'octubre es decidí cessar els dos guardes de terme, Rafael Torrell Llauradó i Joan Molné Barberà, que havien estat contractats el mes d'agost anterior per col·laborar en les tasques de vigilància durant la recollecció de la collita. La data límit imposada per l'Ajuntament fou l'11 d'octubre, després de la Fira, un cop s'haguessin recol·lectat els fruits.

El mateix dia 6 d'octubre s'informà de la dimissió de l'Anton Català Ribes, aiguador de la vila. La seva tasca era la conservació i distribució de les aigües comunals que abastien la població. El Consistori obrí un concurs durant el termini de tres dies per nomenar pel càrrec la persona que presentés millors condicions. Finalment, en la sessió del 13 d'octubre s'informà del nomenament del veí Pere Magrané Plana com a nou aiguador. El mateix dia 13 s'acordà nomenar a l'agutzil, Joan Girona Serra, inspector de les carns de l'escorxador i encarregat del mateix escorxador amb un sou de 50 ptes anuals.

Un assumpte que centrà l'atenció durant el mes d'octubre fou l'obertura d'un expedient de possible defraudació a la Renda del Timbre contra l'Ajuntament i que es resoluria en una Junta Administrativa el 17 de novembre. Es nomenà Celestino Salvadó, de Tarragona, per a què representés l'Ajuntament a la citada Junta Administrativa amb la idea de demanar l'absolució o, en tot cas, demanar que fossin condemnats els regidors de l'Ajuntament a què corresponia la defraudació.

Al mes de novembre s'inicià el procés per realitzar una de les comeses més importants dels ajuntaments de l'època, l'elaboració del Cens de població. Així el 19 de novembre, s'informà de la publicació al *Boletín Oficial de la Provincia* d'una carta del Govern Civil on s'autoritzava als diferents ajuntaments a poder fer servir els fons d'imprevistos del pressupostos per les despeses que pogués ocasionar la formació del cens el 31 de desembre.

Entre la correspondència d'aquest trimestre trobem la renúncia d'en Sebastià Xatruch de continuar amb el seu càrrec d'alcalde per motius relacionats amb la

feina i, per tant, per manca de disponibilitat horària. Desconeixem quina seria la seva intenció perquè el tema no va ser mai tractat en cap sessió i en Sebastià Xatruch continuà en el seu càrrec.

Finalment, podem parlar de l'autorització, donada a l'alcalde el 6 d'octubre, per tal de proveir de noves gorres als serenos i guardes de terme abans de la Festa Major.

HISENDA

Novament els temes econòmics i relacionats amb la Hisenda foren els que més atenció tingueren per part dels membres del Consistori. A més, es tractaren una sèrie de fets i es prengueren tot un seguit d'acords que mereixen una atenció especial, com els referents a l'exrecaptador, Frederic Sans, i a l'exdepositari municipal, Dimes Català Miret.

Comencem, però, amb un altre dels temes importants del trimestre, per tractar-se, precisament, d'aquestes dates: la Fira i la Festa Major. El 6 d'octubre s'acordà que els drets per les parades de la Fira fossin els mateixos que els dels anys anteriors, quedant encarregat el guarda de terme, Rafael Bosch Giné, auxiliat per l'agutzil, per cobrar-los. El mateix dia es decidí que l'Ajuntament es faria càrrec de les despeses corresponents a les festes religioses de la Festa Major que s'havien de celebrar el dia 21, quedant l'alcalde facultat per contractar la música corresponent i donar comptes després a la resta del Consistori. Fou el dia 13 quan s'aprovà el contracte de la música, que ascendí a 275 ptes. El mateix dia també s'informà que els ingressos en concepte dels drets de les parades públiques de la Fira, els dies 10 i 11 d'octubre, ascendiren a 189 ptes, 100 ptes més que l'any anterior.

El 13 d'octubre s'informà d'una circular del Govern Civil segons la qual es donaven vuit dies a l'Ajuntament per fer efectiu l'ingrés del primer trimestre del contingent provincial, sota multa de 100 ptes. S'acordà recaptar el màxim possible abans de la finalització del termini però, el dia 27 del mateix mes, es veié en l'obligació de demanar un pròrroga de quinze dies. Per tal de sol·licitar personalment al governador aquesta pròrroga, i la de primera ensenyança (vegeu EDUCACIÓ), així com el perdó de les multes, s'escollí el regidor síndic, Antoni Martí Serra. Aquest nou termini, però, tampoc es complí perquè no s'informà d'una primera recaptació en concepte de contingent provincial fins el 22 de desembre, ascendint a un total de 300 ptes.

Un altre punt tractat fou el corresponent a les cèdules personals, document oficial on constava el nom d'un contribuent acreditant el pagament d'un impost i que servia també com a document d'identitat. El 19 de novembre el secretari informà que s'havien retornat a Hisenda aquelles cèdules que no s'havien pogut expedir voluntàriament i que ascendien a 672 ptes i 80 cèntims, mancant d'in-

gressar a Hisenda 425 ptes i 70 cèntims per les expedides. Aquest ingrés es realitzà el 24 de novembre amb fons provinents de la Dipositaria municipal; fons que també s'aprofitaren per pagar els treballadors i els comptes de despeses pendents.

Un veritable problema fou l'elaboració del repartiment de líquids per l'any corrent. Aquest repartiment l'havia de realitzar una junta, anomenada *encabezamiento*, formada pels contribuents afectats. L'Ajuntament acordà la convocatòria d'una sessió per determinar els membres d'aquesta junta, escollint el dia 30 d'octubre, com a data per a la primera convocatòria, i el 2 de novembre per a la segona. Com que els interessats no es van presentar a cap de les dues convocatòries, el 3 de novembre el Consistori decidí realitzar un sorteig. Tenint damunt la taula una urna amb els noms dels que havien de formar part del repartiment, es procedí al sorteig amb el següent resultat: Josep París Martí, Antoni Rubert Climent, Josep (...) Mallafré, Francesc Llaboré Trilla, Joan Madorell Virgili, Esteve Domingo, Josep Bofarull Molné, Josep Vidal Miquel, Pere Agràs Girona i Isidre Valldosera Sans. Aquesta junta havia de determinar el repartiment dels consums per líquids, xifra que ascendia a 10.673 ptes i 36 cèntims, total de la suma de:

Quota de líquids	5206'53 ptes
Recàrrec municipal del 100%	5206'53 ptes
3% de cobrament i conducció de cabdals del Tresor	156'18 ptes
2% de l'impost transitori	104'12 ptes
TOTAL	10673'36 ptes

El 10 de novembre es nomenà l'agent executiu, Francesc Cabré Martí, per a què recaptés una sèrie d'impostos als contribuents foranis: consums, líquids, arbitris extraordinaris i la quota per als guardes de camp de l'any 1896-97. Però un mes després, el 10 de desembre, el recaptador municipal, en Josep Gumà Papiol, reclamà que havia de ser ell l'encarregat d'aquest cobrament. S'obrí un debat al respecte i s'acordà per unanimitat que havia de ser el recaptador l'encarregat del cobrament i que l'agent executiu només s'encarregués d'obrir, en el cas necessari, expedients d'apremi i rebre els honoraris que en devenguessin. A la següent sessió s'informà que els dos interessats havien arribat a un acord i que el recaptador es feia responsable del cobrament.

Però l'assumepte més greu tractat durant aquest trimestre fou la presentació de comptes, iniciada des de l'arribada del nou equip de govern a l'Ajuntament, per part de l'exrecaptador, Frederic Sans Tell, i de l'exdipositari municipal, Dimes Català Miret. Pel que fa al primer, quan presentà els papers per al cobrament de consums, líquids, arbitris especials, fil-loxera i guardes de camp dels anys 1893-

94, 1894-95 i 1895-96, s'arribà a la conclusió que algunes dades havien estat adulterades i falsificades, augmentant les quotes fixades. Llavors l'Ajuntament acusà Frederic Sans de dos delictes: adulteració i falsificació, així com estafa al municipi, per una quantitat de 1.000 ptes, acordant prendre les mesures judicials necessàries. El 3 de desembre es decidí nomenar els veïns de Valls, Francesc Queralt Clarís i Joaquim Avellà Guardias, com a procurador i advocat, respectivament, representants del Consistori un cop l'alcalde presentés totes les denúncies necessàries per tal que es perseguís criminalment i civilment qualsevol defraudador dels interessos comunals i falsificador o adulterador de documents públics. Al mateix temps, s'exigí a Frederic Sans la liquidació del seus comptes. Una primera liquidació, presentada el 6 d'octubre, quedà pendent fins que no es presentessin tots els deguts justificants. El 15 de desembre encara estava pendent i el Consistori ressaltava el fet que era motiu d'interferència en la bona marxa de l'administració municipal, donant un termini de vuit dies per presentar tota la documentació. Finalment, el 22 de desembre s'informà que la liquidació deixava de justificar la quantitat de 532 ptes i 3 cèntims; això, juntament amb una sèrie de dades que donaven un saldo contrari a l'exrecaptador de 129 ptes i 3 cèntims, determinà a condemnar Frederic Sans a pagar 657 ptes i 28 cèntims ja que aquesta quantitat se l'havia apropiat del fons municipal mentre ocupava el seu càrrec de recaptador.

El infrascripto Alcalde constitucional del Ayuntamiento de esta villa fundado en que no puede continuar ejerciendo dicho cargo por sus muchas y ocupaciones particulares presenta su dimision de Alcalde y ruega al Ayuntamiento que haciendo uso de las facultades que le confiere la ley Municipal y demas disposiciones pertenecientes al caso se verda admitirla
Dios guarde a V. m d
Ottobrer 25 Octubre 1897
Sebastian Xatruch Que

Escrit de renúncia al càrrec que fa l'alcalde, Sebastià Xatruch Que

Pel que fa a Dimes Català Miret, el 13 d'octubre, un cop es revisà l'expedient de responsabilitat iniciat contra ell, es desprengué que devia la quantitat de 796 ptes i 28 cèntims que retenia indegudament d'un dipòsit realitzat per l'Antònia Agràs Girona. Com que aquest dipòsit havia de pertànyer a l'Ajuntament, se li otorgà un termini de 30 dies per retornar la citada quantitat. Això no es deuria produir perquè, en la sessió del 3 de desembre, s'informà que la resolució presa per l'Ajuntament havia estat apel·lada per Dimes Català a la superioritat. Com que aquesta apel·lació havia d'estar cursada pel mateix Ajuntament i que, segons la legislació vigent, abans de fer-ho s'havia de realitzar el dipòsit corresponent, el Consistori discutí si cursaria l'apel·lació amb el dipòsit o sense ell. Finalment, fou aprovat per majoria de vots exigir a l'exdipositari la quantitat que havia estat condemnat a pagar.

Finalment, un altre tema recurrent fou la reclamació, novament, del contingent carcelari per part de l'ajuntament de Valls. Aquest cop, el comissionat Jaume Ulldemolins, mitjantçant una carta, reclamà la quantitat de 4.809 ptes i 94 cèntims, suma de 4.519'29 ptes que es devien més els interessos acumulats. El Consistori, novament, acordà satisfer només la quantitat corresponent a 1896-97 per no tenir prou crèdit en els presupostos.

QUINTOS

Durant aquest trimestre destaca la realització d'una sessió extraordinària per tractar sobre l'expedient d'exempció del mosso Francisco Garcia Marqués, del reemplaç de 1891, que es trobava prestant servei a l'Exèrcit de Cuba. El procés s'havia iniciat amb la presentació d'una instància del pare del mosso, Josep Garcia Garriga, a la Comissió Mixta de Tarragona encarregada de l'estudi i la tramitació d'aquests expedients, al·legant que era pobre i major de seixanta anys. D'aquesta manera, el dia 19 de novembre el secretari de l'Ajuntament informà d'una carta tramitada per la Comissió Mixta on demanava al Consistori que realitzés l'expedient d'exempció. La sessió extraordinària, que estigué presidida pel primer tinent d'alcalde Josep Gomis Prous per absència de l'alcalde i hi actuaren com a testimonis Geroni Rosich Girona i Francisco Rubert Climent per tractar-se de mossos de 1897, es dugué a terme el 27 de novembre i acceptà l'exempció.

El mosso Ramon Ferré Isern també va quedar exemp del servei segons informava una carta de la Comissió Mixta datada el 8 d'octubre. No tingueren la mateixa sort, tanmateix, els també mossos Francesc Segú Miret i Pau Creus Tudores que foren declarats soldats segons una Reial Ordre del Ministeri de Governació. Pau Creus, però, no es presentà al seu quarter ja que l'Ajuntament rebé, a mitjans de desembre, l'ordre de "busca y captura" per primera deserció.

Tampoc aquest apartat se salvava de les reclamacions econòmiques provinents del Govern Civil. Així, el 27 d'octubre s'informà de dues cartes on es demanava el pagament de 55 ptes per les despeses dels mossos que havien estat en observació durant el darrer reemplaç. S'acordà el pagament mitjantçant l'agent de negocis Celestino Salvadó en el termini de cinc dies.

El darrer dia de l'any es decidí que la formació de l'allistament per l'any 1898 es duria a terme el 4 de gener del mateix any convocant, per aquest motiu, una sessió extraordinària.

URBANISME

El 13 d'octubre s'aprovà una instància presentada per Josep Jové Barberà, degudament signada per la Junta pericial, sol·licitant la ratificació del traspàs d'una finca anomenada Cogollet. S'ordenà que es fessin les anotacions corresponents a l'apèndix de l'amillament. Aquest mateix dia s'acceptà la petició d'Agustí Magrané Canela que demanava el reconeixement d'Isidre Pellicer Cavallé com a censalista de la casa número 8 del carrer de Sant Jaume.

Durant el mes de novembre, concretament en la sessió del dia 19, una proposta del primer tinent d'alcalde, Josep Gomis, provocà un intens debat entre els membres del Consistori. Aquesta proposta contemplava la possibilitat que Josep Sans Batet deixés de fruir del sobrant de les aigües del rentador de Sant Miquel, del qual tenia una concessió temporal de l'Ajuntament, i que a partir d'aquell moment se'n beneficiés Francesc Girona Molné perquè ho necessitava molt i el citat Josep Sans en podia prescindir. La proposta s'aprovà amb el vot en contra dels regidors Josep Català i Pau Companys.

A proposta, novament d'en Josep Gomis, el 3 de desembre s'acordà posar una canonada de plom o acer al carrer del Rec cantonada amb el carrer Amorós i la plaça Nova per poder abastir l'escorxador públic i la font de la plaça Nova. El cost anà a càrrec del municipi. Cal recordar que l'anterior Consistori, en la sessió del 14 de març de 1897, havia aprovat una mesura semblat: la reparació de les canonades de la font de la plaça Nova desde la mateixa plaça fins al carrer del Rec.

El 10 de desembre es presentà una instància del veí Joan Simó Masqué demanant que es ratifiqués el traspàs d'una casa i part d'una altra situades al número 15 del carrer Nou a favor de Pere Girona Romeu, per les quals deia que pagava contribució. Com que no aportà les dades suficients l'Ajuntament ho deixà pendent fins que no les presentés. Això es produí a la sessió del 15 de desembre i el Consistori ratificà el traspàs.

El mateix dia 15 s'informà del compliment d'un dels acords del trimestre anterior referent a la creació d'un Registre de Carros. El secretari informà que ja

s'havia format el registre i que s'havien expedit 149 rètols o matrícules (a les actes són anomenats *tablillas*) numerades correlativament de l'1 al 149. En total s'havia encarregat la confecció de 200 rètols que ascendiren a 125 ptes més 13 ptes 50 cèntims per despeses en la impressió de l'escut de la Vila, sumant un total de 138 ptes amb 50 cèntims. Per la venda de rètols durant el registre, al preu de 75 cèntims cada rètol, s'havien aconseguit 112 ptes i 50 cèntims, per 149 rètols i un d'inutilitzat. L'Ajuntament aprovà tant el registre com els comptes presentats pel secretari.

BENEFICÈNCIA

Durant tot el trimestre un assumpte que centrà l'atenció consistorial pel que fa al capítol de beneficència fou una proposta de l'alcalde realitzada durant la sessió del 3 de novembre. En aquesta sessió s'aprovà rectificar la llista de famílies pobres per a l'assistència mèdica i farmacèutica ja que, segons l'alcalde, aquesta no es realitzà en el temps oportú, així com concertar amb el farmacèutic la quantitat anual que deuria percebre per aquest concepte perquè no existia cap contracte fins aquell moment. La mateixa alcaldia quedà encarregada per realitzar els projectes d'aquest servei i d'informar l'Ajuntament per aprovar-los. El dia 19 de novembre es presentà una primera llista però no s'acceptà perquè no hi estaven d'acord tots els regidors. El dia 10 de desembre es tornà a refusar la llista, ja rectificada, per considerar-la incompleta; es deixà la seva aprovació per més endavant.

També el 3 de novembre, un cop estudiades les al·legacions presentades per la veïna Antònia Figuerola, s'acceptà concedir al seu fill Josep Basora un crèdit de 25 ptes per medicaments. Aquesta autorització es lliuraria a favor del farmacèutic de la Vila, Gabriel Simó Llopis.

EDUCACIÓ

Una constant es presentà al llarg del trimestre pel que fa a aquest apartat: les reclamacions provinents de les mestres de les diferents escoles de la Vila, referides als seus contractes i salaris. Per exemple, el 19 de novembre es feu referència a un ofici de la mestra Carme Solà Guinjoan, d'una de les escoles elementals, demanant contractar amb l'Ajuntament, per a les retribucions respectives a la seva escola, la quantitat de 275 ptes, com la resta d'escoles. L'Ajuntament, que ho considerarà just i equitatiu, ho aprovà com a compensació per allò que hauria de percebre dels pares dels alumnes que hi assistien. Justament fou la mateixa decisió per una altra carta semblant de la mestra de l'escola de parvularis, Francisca Colomer Brugué.

El dia 15 de desembre es llegí una altra carta de la mateixa Francisca Colomer, en la qual sol·licitava que se li concedís una gratificació com la que gaudien els seus antecessors en el càrrec *en compensación al extraordinario trabajo que tiene en su escuela*. Tenint en compte que la legislació educativa de l'època exigia una compensació quan el nombre d'alumnes era superior a seixanta i que la citada mestra tenia al seu càrrec més del doble d'aquesta quantitat, s'acceptà concedir-li una gratificació anual de 100 ptes com a premi pels seus serveis.

Com no podia ser menys, l'ensenyament també estava subjecte a una sèrie d'impostos. D'aquesta manera, el 27 d'octubre, s'informà d'una circular del Govern Civil publicada al *Boletín Oficial de la Provincia* on es demanava l'ingrés a la Caixa Especial de primera ensenyança la quantitat de 1.020 ptes en concepte de dèbits de l'any 1896-97 en un termini de 10 dies sota multa de 250 ptes. El Consistori acordà sol·licitar una pròrroga de 15 dies per reunir aquesta quantitat. El 10 de novembre s'informà de l'ingrés a la Caixa Especial de les 1.020 ptes.

ALTRES

Durant aquest trimestre es realitzaren un total de tretze sessions de les quals vuit es realitzaren en primera convocatòria, quatre en segona convocatòria i una d'extraordinària. Les sessions corresponents a la tercera setmana del mes d'octubre no es dugueren a terme per tractar-se de la Festa Major.

A l'igual que el trimestre anterior també podem comprovar com continua augmentant el nombre de nouvinguts a la Vila. Així, el 3 de novembre s'acceptà donar d'alta al padró d'habitants a la Maria Sans Solé, provinent de Montblanc, certificant-la com a domiciliada.

El darrer dia de l'any tornà a sorgir un tema recurrent en els darrers mesos: el deute de l'Ajuntament amb l'impressor de Tarragona Francisco Sugrañes Pous, que ascendia a 1.038 ptes 50 cèntims. Si bé el 10 de setembre s'havien donat amplis poders a l'alcalde per determinar la manera de fer efectiu aquest pagament, en aquest cas, s'acordà demanar al Govern Civil els justificants que acreditessin la quantitat reclamada.

F. X. SÁNCHEZ MESA